

55. Hviezdoslavov Kubín

info č. 3

*Celoštátna prehliadka v umeleckom prednese poézie a prózy,
v tvorbe detských recitačných kolektívov a divadiel poézie*

Dolný Kubín

2.10. 2009

www.nocka.sk

Znelka má 25!

K päťdesiatpäťke a stošesťdesiatke, tohtoročným jubilejným číslom, patrí právom aj dvadsaťpäťka. Tolko rokov má slávnostná znelka Hviezdoslavovho Kubína. Znelka, ktorú už mnohí povýšili na hymnu. Kompromisom je - hymnická znelka. „Na jednom stretnutí prípravného výboru prišiel Jozef Revallo s návrhom, že slávnostné podujatie nasýtené duchom poézie, by si zaslúžilo aj zopár slávnostných tónov,“ spomína Anna Nosková, bývalá dlhoročná riaditeľka MsKS v Dolnom Kubíne. Ako hudobník a pedagóg ZUŠ ju aj sám skomponoval. „Oslovila nás na prvé počutie.“ Vtedy mal Hviezdoslav Kubín tiež jubileum – tridsiatku. „Bola to úplná sláva.“

Hymnickú znelku zaznieva už 25 rokov pred každým programom HK vždy tri krát. To je vraj prídĺho a tak odteraz bude znieť pred každým programom iba raz! Namiesto 64 sekúnd bude teda obecenstvo stáť iba 20 sekúnd. „Tí, čo však na HK chodia pravidelne aj tak budú stáť dlhšie. Budú totiž čakať aj na pokračovanie,“ poznamenal Matej Čertík, predseda detskej poroty.

Podľa režiséra Vlada Sadíľka sa vraj v histórii znelky nestalo, že by technika so záznamom znelky „vypadla“. Prvý kiks sa stal iba včera, namiesto jedného zaznenia, zaznela aj tak trikrát. „Hymnická znelka je vždy niečo honosné, veľkolepé, navodzuje očakávanie. Dáva podujatiu pompéznosť. A znelka dnes už nebohého Jozefa Revalla, to všetko splní,“ zhodnotil režisér Vlado Sadílek. (lv)

Hviezdny večer s Hviezdoslavom

Byť v Dolnom Kubíne a nestretnúť sa s Hviezdoslavom je ako byť v Ríme a nestretnúť pápeža. Ale! Aj básnik bol v týchto jesenných dňoch veľmi zanepřádznený. Určite sedel za tým svojím písacím stolom a – písal, písal, písal... Recitátorom, organizátorom a všetkým priateľom umeleckého slova nezostávalo nič iné, len sa vybrať po jeho stopách a „nájsť sa s ním“.

A tak po štvrtkových divadelných predstaveniach zhromaždil Peter Janku všetkých dobrovoľníkov pred MsKS. Spoločne zapálili 160 sviečok. Tolko preto, lebo je

to tento rok číslo jubilejné. „Ludia, och, ľudia, aspoň už recte, nestretli ste kde človečička? Mal na čele dumu, piesenku na rtoch, z očí mu dúhou peril sa žiaľ, krása mu živlom, oltárom pravda, tymián, kde lásky zažíva v dym, o dobro prosiac... Ak ste ho stretli, viete, kde je, ó, zlúčte ma sním!“ zaznelo nočným mestom. Za žiarivých svetiel fackl sprievod vyrazil po stopách veľikána spod Choča. „Žiaľ, maestro sa tu už nenachádza ale zanechal nám odkaz, odkaz v podobe duchovného slova, ktoré najpokornejšie vnímal práve

v týchto priestoroch“, privítal pútnikov v evanjelickom chráme na Hviezdoslavovom námestí Rastislav Stanček, evanjelický farár. Tu básnik rád sedával a rozjímal. „Ako unavení pútnici sme stíchli, zahĺbili sme sa do duchovna našej podstaty za zvukov organovej hudby, prednesu duchovnej poézie P. O. Hviezdoslava a opäť tónov violončela. Hviezdoslav tam nebol, alebo že by predsa?“ Fackle blľali ako tie hviezdy, keď vesmírne boli zastreté. Ale aj iné hviezdy zažiarili. Najprv pri soche Hviezdoslava –

Pokračovanie na 8. str.

DRK MoDRé TRaKy pri ŽŠ s MŠ na sídlisku Lúky, Vrábľe

Rodina

(podľa knihy Jaroslavy Blažkovej ...ako z gratulačnej karty)

Hodnotenie poroty

Predloha Jaroslavy Blažkovej bola modifikovaná pre súbor zostavený takmer výhradne z „-nástročných“. Téma vzťahov v rodine, a z nej vychádzajúce alebo s ňou súvisiace možné i skutočné konflikty, bola zreteľne a čitateľne pretransformovaná do javiskového tvaru. Okrem dobre artikulovanej témy je silnou stránkou inscenácie funkčné využívanie divadelných znakov, hlavne pri štruktúrovanom narábaní s rekvizitami. Zreteľná je aj náročnejšia práca s temporytmom a dynamikou. Je potešiteľné, že Štefan Foltán má odsledovateľný režijný rukopis, pričom však necháva svojim divadelným zverenkyňiam dostatočný priestor na javiskovú sebarealizáciu. Výsledný tvar oslabujú príliš časté kolektívne deklamácie, ktoré sa sriedajú s „kolektívnym chaosom“, keď všetci prítomní hovoria naraz a cez seba. Prvé je pritom navužujúce a druhé absolútne nezrozumiteľné. Rozhodne však treba skonštatovať, že súbor je síce dakde v počiatkoch „cesty“, no tá už v sebe nesie charakteristické znaky svojskosti a kvality.

Karol Horváth

Hovoríme s tvorcom

Čítajúc na skúškach rôzne texty sa kolektív dostal k téme rodinných vzťahov. Ako nám povedal Štefan Foltán, deťom sa táto téma páči, pretože sa ich dotýka, rozumejú jej. „Nemôžem však povedať, že si ju vybrali úplne sami, ale rozprávajú o nej, jemne som ich k nej naviedol.“

V predstavení je pomerne silná výtvareno-pohybová zložka. Môžeme trochu nazrieť do „kuchyne“ jej vzniku?

Keďže po minulé roky sme sa s deťmi sústredili výhradne na slovo, tak sme si povedali, že teraz sa trochu pohráme aj s výtvarnou stránkou a pohybovou, s kostýmovaním, scénografiou. A tak to vyplynulo zo situácií, o ktorých sme hrali.

Máte tu na HK dva súbory, jeden tvoria menšie deti, v druhom sú tínedžeri. S ktorými sa Vám pracuje lepšie, alebo ktorí vás viac poslúchajú?

Obidva súbory poslúchajú rovnako. Veľkí sú v rovnakej situácii, ako tí menší, lebo tiež každý rok začínajú v každej hre od začiatku. Ale musím povedať, že s tými väčšími sa mi spolupracuje veľmi dobre. Menší sú vybraní z väčšieho súboru Modré Traky a sú to decká, ktoré možno viac baví čítanie poézie a prózy. Teda s oboma súbormi sa mi robí asi rovnako dobre. Každá práca má svoje čaro aj svoje úskalía. (ml)

*DRK MoDRé TRaKy
Otec má v hlave starú schému,
mama pár korún – obtiahlí ju o ne...
Dcéra má krásny nos, čo páči sa aj Jemu,
a syn má zotrvačník v podstolovej zóne.
(jkb)*

Čo na to publikum

Eva – Bolo to pekné, pekné kostýmy, ale nepochopila som celkom pointu.

Zuzana – Dobre vymysleli stvárnenie otca a mamy. A tá najmladšia herečka bola dobrá.

Adam – Celkom sa mi páčilo, bolo to také strašidelné. Tie ďalšie dve boli lepšie.

Cyro – Bolo tam veľa dobrých nápadov, napríklad s gumou, ale aj iné.

Majka – To ševelenie bolo krásne, ale zišlo by sa inscenáciu sem-tam voľačím prežiarit. Celé to bolo také ponuré.

Možno by to chcelo viac takých vtipných miest, ako bolo znázornenie otcovho dávneho „vynálezu“.

Jožo – Tomu pripútavaniu a odpútavaniu bielymi gumami som nerozumel, raz ich pustilo to dievčatko, čo bolo chlapcom, samo, inokedy jej ich vytrhli z rúk tie ostatné, ktoré ju na začiatku pripúťali. Tak som sa na tie gummy sústredil, že som potom nestihol pochopiť to ostatné. Ale atmosféru v typickej rodine vystihli dobre.

Divadelný súbor Rámus, Vinodol

Diktatúra pláže

(na motívy z diela Jevgenija Jevtušenka *Len aby z toho niečo nebolo*)

Hodnotenie poroty

Detský recitačný kolektív Rámus Vinodol pri ZUŠ J. Rosinského z Nitra si pred seba postavil neľahkú, ba náročnú úlohu. Prostredníctvom Jevtušenkovej prózy *Diktatúra pláže* pomenovať animozity najrozličnejšieho druhu v totalitnom systéme. Didaktická motivácia, ktorá viedla scenáristku a režisérku v jednej osobe Maricu Šiškovú priblížiť deťom rozrôznené podoby svetonázoru komunistického režimu sa stala zároveň pascou, z ktorej sa už tvorcovia nevymanili. Neujasnenosť dramaturgicko-režijnej koncepcie, žiaľ, spôsobila, že pôvodný zámer iluzívne nakomponovať proces divadelnej skúšky, ktorá by z genologického hľadiska mohla niesť atribúty divadla poézie (úmerné čítanie viac či menej umelecky kvalitných textov mladými hercami takmer počas celého predstavenia) sa zmaril. Táto neujasnenosť spočívala v neidentifikovateľnom striedaní iluzívnych a antiiluzívnych divadelných postupov (napr. ne-programové scudzovacie efekty, spomalený „filmový“ záznam

Hovoríme s tvorcom

Bolo to isté vnútorné napätie, čo podnietilo režisérku Maricu Šiškovú, aby siahla po Jevtušenkovom texte pri výbere námety hry. Napätie, ktoré musel cítiť aj on, keď sa ako človek z krajiny totality dostal na slobodný festival. „Ale boli to aj postoje detí ako vnímajú demokraciu a slobodu slova. Či je to pre ne dôležité, či to zvyšuje ich kvalitu života, alebo ide o bezvýznamnú vec, ktorú prijímajú ako samozrejmosť, ako normálnu vec,“ povedala nám. Ako prijali námet členovia súboru?

Mňa text nadchol, ale oni ho neprijali, lebo mu nerozumeli. Nevedeli, prečo je pre mňa dôležitá tá téma. Začali sme ju pôvodne spracúvať ako divadlo poézie s metaforami, obrazmi. Ale keďže vlastne každá skúška sa začínala viac-menej hádkou, polemikou medzi mnou a nimi, tak som prijala túto hru a celé predstavenie sme zvolili ako formu skúšky. Takže vlastne hrali sami seba, takže im občas vypadávali aj texty, potom zas svoje postavy, Nakoniec tému teda prijali? Čo im dala?

Myslím si, že ich posunula. Vefa sme sa o tom období rozprávali, počúvali pesničky zo 60-tych a 70-tych rokov, ktoré im spočiatku nič nehovorili. Teraz si k týmto pesničkám našli vzťah, vracajú sa k nim, vidia v nich zmysel. Dokonca niektoré majú aj tu so sebou.

Čo plánujete do budúcnosti s týmto mládežníckim?

To sú deti, ktoré sa už dlhšiu dobu venujú aj detskej dramatickej tvorivosti aj prednesom. Začínali ako detský recitačný kolektív, majú teda skúsenosti aj s umeleckým slovom aj dramatickou tvorivosťou. Určite s nimi rátam, dúfam, že aj on so mnou. Sú zlaté decká, mám ich rada. (lv)

*Z básní kov a z básnikov len mená,
diktatúra pláže lážo-plážo...
Poézia nikde, hľadám krížom-krážom,
možno že som blázon, ktorý večne stená...
(jkb)*

a z toho vyplývajúcej „rozčesnutej hereckej poetiky“ – raz nevedomá psychologizácia, inokedy zas autoprojekčná výpoveď v kombinácii s akousi pseudočinohrou (neraz sošné mizanscény alebo naopak nezmyselné pohybovanie sa po scéne, nejasné budovanie dramatickej situácie a vzťahov medzi postavami, ktoré by sa v toku deja mali typologicky vyvíjať) spôsobili, že divák ostal visieť v bezmocnom, nevidomom priestore. Pomocne by sme to mohli označiť ako natahovanie vecí na prokrustovo lôžko. Rovnako aj ďalšie zložky javiskovej syntézy trpeli nedôsledným stanovením divadelného jazyka. Napr. ústredný scénografický znak (praktikáble), drevený kužel a stolička pred horizontom boli buď iba pragmatickými predmetmi alebo neplnili žiadnu inú funkciu; hudobné motívy The Doors iba dotvárali atmosféru na scéne a pod. Škoda, pretože disponovanosť súboru, ako aj pomerne bohatý skúsenostný potenciál jeho režisérky (neopomínajúc jej dobre mienené myšlienkové východisko na javiskovú konkretizáciu) by umožnili vystavať inscenáciu s esteticko-umeleckými parametrami a s úprimnou, nekaširovanou výpoveďou detských interpretov. Miron Pukan

Čo na to publikum

Mária – Mne sa páčilo, že hrali mladí ľudia a že sa venujú takým kultúrnym veciam. Je super, že sa venujú takým kultúrnym veciam, že ich to baví. Herecké výkony? Nebolo to pre nich také ťažké hrať, lebo hrali z reálu.

Dominika – Mne sa páčilo to, že tí herci v tom divadle, ako ich to zrazu začalo baviť na ten záujem na začiatku. Bolo to uvoľnené, nič tam nebolo dané striktné. Že sa všetci spojili napriek tej jednej téme, ktorá ich bavila a vlastne sa aj niečo dozvedeli o minulosti vo svete.

Veronika – Bolo to uvoľnené, nič tam nebolo dané striktné.

Adam – to predstavenie sa mi

celkom páčilo, lebo tam hrali tínedžeri, ktorí nacvičovali divadlo. Páčilo sa mi, ako to bolo vymyslené, že sa to odohralo na skúške divadla.

Cyro – Myslím si, že aj organizovaný chaos musí byť organizovaný, pretože diváci neboli potom až tak upriamený na to predstavenie a bavili sa aj na inom (dieta). Chýbal tomu trochu jasnejší divadelný oblúk, alebo možno ho tým chaosom zahmlili

Dieta (uprostred predstavenia) – Prečo odišiel ujo?

Júlia – To nebola diktatúra pláže ale diktatúra chaosu na javisku.

Divadelný súbor MoDRé DiVaDLo, Vráble

Fletcher Lynd, Čajka

(na motívy poviedky Richarda Bacha Čajka Jonathan Livingston)

Hodnotenie poroty

Prečítať Čajku Jonathana Livingstona R. Bacha či Malého princa A. de Saint Exupéryho je, povedal by som, základnou povinnosťou každého čitateľa. Robia tak stále ďalšie a ďalšie generácie a vždy ich pripúta ich univerzálne poslanstvo slobody, fantázie a nezávislosti. Rovnako sa opakujú aj pokusy o zinscenovanie týchto obľúbených kníh. Avšak málokedy sa stane, že tieto pokusy sú aj úspešné. V prípade inscenácie MoDRého DiVaDLa Vráble však musím hneď na úvod povedať, že to nebolo bez úspechu. Divadelná skúsenosť a poučenosť režiséra Š. Foltána je dôvodom, že sme videli kultivované divadlo poézie. Dokonca si myslím, že to bolo divadlo, ktoré by sa pokojne mohlo objaviť na divadelnej prehliadke v Levoči, pretože dôraz v tomto prípade leží na slove divadlo a nie na slove poézia. Aj keď určiť presne hranicu pokiaľ to ešte je divadlo poézie a odkiaľ už nie, je nemožné. Každé dobré divadlo má v sebe aj poéziu.

Scenárista a režisér v jednej osobe svoju inscenáciu zameril na postavu čajky Fletchera Lynda, ktorá je akýmsi pokračovateľom v odkaze Jonathana Livingstona. Aj on šíri nevyhnutnosť slobody, samostatnosti. Neujde však hnevu a prenasledovaniu ostatných členov krdla, ktorí až po jeho „ukrižovaní“ spoznajú a ocenia toto poslanstvo. Š. Foltán využíva všetky divadelné prostriedky na umocnenie autorského a inscenačného zámeru, a to najmä v hereckej a výtvarnej zložke. Predstaviiteľka titulnej postavy je vynikajúcou herečkou a veľmi dobre dokáže pracovať so svojim zaujímavým hlasom. Výsledkom jej práce je uveriteľná postava, cez ktorú sledujeme celý príbeh. Ak je v tejto inscenácii niečo, čo by som jej mohol vytknúť, tak to okrem miestami neorganizovanej práce so svetlom bol najmä záver inscenácie. Nevie, či sa zrodila nová čajka Livingston či Fletcher, alebo vidím len nešťastného člena „rady“, ktorý už nedokáže či nemôže pokračovať v obhajobe krásy slobodného letu. Rovnako by som si odpustil naturalistickú krv až po lakte či cigarety a pivo ako znak rezignácie či neschopnosti. Tak ako si režisér vystačil so štylizovaným jemným kostýmom či presným neprehrávaným herectvom, nebolo treba použiť takýto polopatizmus. Ale to je len maličkosť v porovnaní s celou inscenáciou, ktorá divákov oslovila, o čom svedčila aj odozva z publika.

Jozef Krasula

MoDRé DiVaDLo

Dávajte si bacha na čajky,
čo chcú lietať krásne ako sokol,
zaviažte ich do zvieracej kazajky,
budete mať aspoň chvíľu pokoj.
(jkb)

Hovoríme s tvorcom

„Na začiatku boli rozhovory o tom, čo ich zaujíma, čo by chceli robiť, čo pre nich znamená sloboda a ako ju pociťujú a vnímajú. Až druhotne prišla na rad poviedka Richarda Bacha, ktorá je aj o slobode a voľnosti,“ povedal nám o zrode nápadu urobiť divadlo podľa tejto poviedky Štefan Foltán. „Nakoniec sme spoločne dospeli k názoru, že by sa chceli na javisku vyjadrovať k týmto témam prostredníctvom tohto textu, aj keď je tu sloboda podaná viac metaforicky ako realisticky. Myslím si, že týmto textom sa mohli opäť posunúť trochu ďalej.“

V tomto predstavení je tiež výrazná scénografická zložka. Výtvarnosť predstavení vzniká vo Vašej hlave, alebo je to práca kolektívu?

Je to experiment, ktorý vzniká v mojej hlave. Nie som výtvarník a preto hovorím o experimente. Ale keďže sú to už veľké baby, všetko to okomentujú, oľflú, ale nakoniec svojím ženským okom aj pomôžu doriešiť. Ja si od nich nechám poradiť.

Aké máte pocity z doterajšieho priebehu 55. ročníka HK a je tento ročník v niečom pre Vás inšpiratívny?

Inšpirácie je tu dosť aj pre mňa aj pre decká, hlavne tým, že vidia toľko predstavení, na ktoré už teraz samé chcú chodiť, na rozdiel od minulých rokov. Mňa aj celý súbor veľmi potešili niektoré včerajšie predstavenia, napríklad SOFRKA. Je to podobný veľmi čistý štýl práce so slovom, o aký sme sa pokúšali v minulosti aj my.

(ml)

Čo na to publikum

Tomáš – Videl som toto predstavenie na krajskom kole, teraz je to po scénickej stránke oveľa vymakanejšie.

Martin – Bolo to na vysokej

úrovni, nečakal som to až také, že to bude. Poznám tých hercov, podali dobrý výkon.

Pokračovanie na 5. str.

Dokončenie zo 4. str.

Každý si to mohol vysvetliť, ako chcel, každý to mohol pocho-piť inak. Ale bolo to jasne znázornené, všetky postavy to na javisku prežívali.

Adam – Páčilo sa mi, ako

vymysleli tú krv a celkovo to bolo dnes najlepšie.

Cyro – Bolo to predstavenie na vysokej úrovni po všetkých stránkach, či sa týka výtvarnej stránky, hereckej zložky, svetla..

duch Vladimíra Nabokova - Veľmi šikovné a pekné dievčatá, keby nehrali takú „pošlost“.

Jarko – Ak by som mal niečo pochváliť, tak scénu, kostýmy a miestami presvedčivo vy-

budovanú atmosféru. Tá krv nakoniec bola len prázdny naturalistickým gestom, určite by to dokázali aj menej povrchnými prostriedkami. Ako už povedal duch VN, sú to šikovné dievčatá.

Detskí recitátori – 2. kategória

Hodnotenie poroty

Hodnotenie recitátorov 2. kategórie sme do uzávierky tohto čísla nedostali.

Hovoríme s tvorcami

Hviezdna ulica, sprejerská stena a plná sála. Diváci sedia aj na schodoch, čo je fajn, pretože režisér Roman Večerek ich v pohode zvláda, podobne ako s prehľadom nadchol recitátorov, aby zo seba robili aj niečo, čím viditeľne nie sú (samozrejme, len niektorí, pretože pár individuí pôsobí dojemom, akoby sa na ulici, hviezdnej ulici, priam narodili). Možno by mohli používať ekologickjšie farby. Prvému recitátorovi chvíľku trvá, kým sa výrazná vôňa zelenej rozpriestraní po celej sále, aby sa mohol na svoj prednes aspoň nadýchnuť...

Tomáš Končíček, Litovská Osada (Anders Jacobsson: Bertov denník)

Ako si sa cítil na Hviezdnej ulici?

Recitovalo samí veľmi dobre, pretože ja mám rád publikum. Bolo to dosť náročné. A určite sa to dalo aj lepšie.

Prečo práve Bertov denník?

Text mi pomáhala vybrať moja mama. Bolo to v podstate náhodné. Kníhkupectve sme kúpili knihu, prečítal som, našiel som zopár pasáží a tak...

Zaujali ťa ostatné prednesy?

Najlepší bol asi Michal Pirník. On to má proste v srdci, srdcom recitoval a, skrátka, bol výborný.

Samuel Plachtinský, Liptovský hrádok (Jaroslav Hašek: Školský výlet)

Ako si sa cítil na Hviezdnej ulici?

Tomáš Končíček

Recitovalo sa mi dobre. Bola aj tréma, ale nakoniec som to zvládol

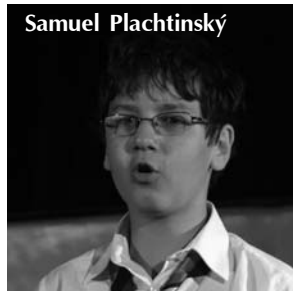
Máš rád školské výlety?

Text mi našla učiteľka, ale veľmi sa mi páčil. Je vtipný a v postate je o našej triede.

Všimol som si, že po tvojom prednes zazneli v zadných radoch ovácie. To bol tvoj fanklub?

Bola skoro celá trieda.

Samuel Plachtinský

Zaujali ťa ostatné prednesy?

Tak najviac sa mi páčil Mišo Pirník, ten, čo recitoval Pukance a zmrzlina. Mal to dobre postavené... Celý text bol dobrý, aj všetko.

Michal Pirník, Tatranská Lomnica (Dušan Dušek: Pukance a zmrzlina)

Michal Pirník

Ako si sa cítil na Hviezdnej ulici?

Keďže sa tento rok vystupovalo v kine, bol to taký menší útulnejší priestor. Veľmi sa mi páčil program, ktorý vymyslel tento rok Roman Večerek. Bol taký dobrý, živý a moderný. Vystupovalo sa mi dobre, napodiv to veľmi rýchlo prebehlo, aj keď som bol predposledný.

Prečo opäť Dušek?

Duška som mal tuším pred tromi rokmi, recitoval som vtedy Zimomriavky. Dušek je taký ľudský, taký vďačný, ale technicky strašne náročný. Vymýšľať naňho také rôzne triky, aby divák porozumel textu, tak to je dosť náročné. Aj preto chcem poďakovať mojej pani učiteľke Milke Šavelovej, že mi pomáha.

Zaujali ťa ostatné prednesy?

Zaujal ma z trojky chlapčenskej, v ktorej som bol aj ja, Adam Marenišťák a Peter Magurský. Ja mám rád také texty, ktoré majú štavu.

(jkb)

Recitátori 2. kategórie

Hodnotenie poroty

Vystúpenia recitátorov 3. kategórie (len čo sa týka veku, lebo ich výkony boli pozoruhodné) priniesli širokú škálu textov. Zaznelo tu klasické aj moderné, humorné i tragické, naše aj cudzie, epické i lyrické, básne s veršom voľným i viazaným. Interpreti však viazaní ani zviazaní neboli, hľadali výraz pre autora i pre seba a diela spodobili výrazovými prostriedkami rôznych recitačných štýlov.

Ožili aj dve Hviezdoslavove básne – a neboli len formálnou úliatbou patrónovi prehliadky. Linda Gállová prišla so scivilnenou interpretáciou Prvého záprahu, pomohlo by jej však viac hravosti a trochu prekárania. Klasický prednes s dávkou pátosu, miestami až archaicky ladený, patril Simone Obšívanej, recitovala Večernú dumu. So zlatým putom básnického metra a rýmu sa popasovala tiež Andrea Belásková a Dominika Iždinská, obe s Rúfusovými básňami. Andrea sa výborne zmocnila baladického tvaru Zabitej sestry a jej výkon ocenila aj detská porota. S napätím vyrozprávala príbeh a neušiel jej ani filozofický a archetypálny rozmer textu. Dominika v Zlatovláskinom bratovi vsadila viac na fabulu a výsledný tvar bol potom menej umelecky pôsobivý. Teenagerský revoltujúci postoj strhol Martina Székelyho v Malom zúrivom Robinsonovi od Jozefa Urbana, Anita Trnková si zas vychutnávala slovo i poetický obraz Váľkovej básne Slnko, výraznejšie smerovanie k jednoduchej ľudskej výpovedi by však bolo účinnejšie. Ernst Jandl s Nemeckou básňou bol výzvou pre Alicu Mihókovú a z vystúpenia tejto kultivovanej recitátorky bolo naozaj cítiť veľký kus práce nad týmto interpretačne náročným textom. Uvoľnením i umeleckým zážitkom bol prednes Alexandry Kuderjavej (Gerhard Ruiss: Séria básní, ktoré majú stovky častí), ktorá

maximálne funkčným výrazom sprostredkovala významy veršov, podala svoju osobnú i generačnú výpoveď a bola odmenená veľkým potleskom obecnstva. S beatnickou poéziou sa popasovala Diana Dobrescu (Jack Kerouac: 16. septembra 1961), mohla však viac vsadiť na reflexívnosť textu. „Brokátovým“ úskaliam básne Amy Lowellovej Vzory sa úspešne vyhla Barbara Hocková, jej kultivovanú výpoveď by ešte vylepšilo dotiahnutie jemných psychologických nuáns. Na napätie mysteriózneho príbehu vsadil Juraj Bako, keď si vybral text Pavla Rankova Boli sme ti vďační, jednorozmernosť dosť dlhého textu mu však sťažovala vytváranie plastickej prejavu. Poetická nostalgia Klimáčkovej Tapetovej ruže zaujala Veroniku Horňákovú, stvárnila ju bez sentimentálnosti, ale s čímsi, čo patrí skôr dievčenskej próze. Prozaická ubitosť každodennosti zaznela z Rozprávky Laca Keratu v podaní Alexandry Gálikovej. Interpretka tejto pre tretiu kategóriu náročnej poviedky našla jej idylicko-ironický, tragicko-groteskný i realisticko-absurdný rozmer, nepodarilo sa jej však správne odhadnúť mieru spomenutého. Tragický príbeh z koncentráku (Chlapec v páskavom pyžame od Johna Boyna) recitovala Adriana Ilavská. Zvolila jednoduché rozprávanie, čo malo svoje opodstatnenie i účinok, osožná by však bola väčšia diferenciacia dvoch chlapčenských postáv. Tereza Mandzáková vynikajúco sprostredkovala ľudské vnútro postáv Saroyanovej poviedky Smiech. Urobila to vo všetkých jeho nuansách, premenách, ambivalentnosti. Jemne a presne. Na záver prednes, ktorý zožal jeden z najväčších ohlasov publika i pozitívne hodnotenie lektorského zboru – Koza Vláda Bednára v podaní Alžbety Jurkovičovej, výbornej rozprávačky, ktorá vie vybudovať humorný prejav a správne dávkovať nadsadenie vecí.

Pre všetkých potlesk!

Lubomír Kováčik

Hovoríme s tvorcami

Spomedzi detských prednesov najočakávanejšia bola III. kategória, kde sa krajina detstva vzdaluje a otvára sa brána dospelosti. Pod vedením režisérky Magdalény Máčikovej sme mali možnosť vychutnať si 16 prednesov. Otvoril sa nám obraz jesenného Kubína, mladí recitátori prichádzajúci s dáždňikmi, tmavé pozadie umocnilo dojem jesene, aj toho svetla bolo menej, ako to už s jesennými snečnými lúčmi býva.

Po prednese sme zastavili na pár slov niekoľkých aktérov programového bloku.

Alica Mihóková, Snina (Ernst Jandl: Nemecká báseň)

Aké máš pocity po svojom vystúpení?

Také zmiešané, ale v podstate dobré.

Tvojou lektorkou je bývalá recitátorka Petra Fridrichová, ako sa Ti s ňou pracuje?

Dobre, na základe rovnocennosti vzťahu ju riešim.

Aké máš plány do budúcnosti?

Čo sa týka prednesu, budem

v ňom pokračovať, končím osemročné gymnázium a chcela by som ísť na VŠMU.

Alica Mihóková

Alexandra Kuderjavá, Prešov (Gerhard Ruiss: Vševed)

Ako hodnotíš svoje vystúpenie?

Bolo dobré, cítila som veľmi dobrý kontakt s publikom, dobre sa mi recitovalo.

Ako vnímaš vystúpenie celej III. kategórie?

Myslím, že bolo vydarené, pekné, výrazné.

Z programového listu sme sa dozvedeli, že Tvojou lektorkou je mama. Ako je to teda? Musíš, alebo chceš recitovať?

Recitujem rada, dobrovoľne, lebo je to moja srdcová záležitosť. Chcem sa venovať prednesu aj v budúcnosti.

Mgr. Petra Fridrichová, PhD (lektorka)

Ako bývalá recitátorka sa v lektorskej funkcii vrátila k prednesu. Ako sa po prednese svojej zverenkyne cíti?

Odlahlo mi, prežívam väčšiu trému za žiačku, ako kedysi za seba. A musím prezradiť, že Alica je nevyspytateľná. Vplýva na ňu celková atmosféra.

Nebolo Ti ľúto, že na javisku nestojíš Ty?

Ľúto nie, ale niekedy mám chuť postaviť sa tam spolu s ňou (smiech). A to by už potom bolo divadlo poézie. Raz to možno skúsime, prečo nie?

Pokračovanie na 7. str.

Dokončenie zo 6. str.

PaedDr. Mária Kuderjavá
(lektorka)

V prvom rade je mama, ale pri príprave určite lektorka, pedagogička a ako o nej Alexandra prezradila „dobrá radkyňa“.

Ako sa vám pracovalo s Alexandrou?

Minulý rok sme mali menší problém, recitovali sme Válka, ktorý bol veľmi hlbavý a pre Alexandru náročný. Preto sme teraz hľadali niečo hravejšie, čo by viacej oslovilo publikum.

Podarilo sa nám nájsť báseň ako hru, báseň ako experiment a to bol ten prvý zárodok, ktorý sme rozvíjali ďalej. A obecenstvo svojím potleskom konštatovalo, že sa to podarilo rozvinúť na zaujímavé a pútavé vystúpenie. (iza)

Recitátori 3. kategórie

Hodnotenie detskej poroty

Plyšáky a super texty

II. kategória

Pol hodiny pred začatím sa stretám s detskou porotou. Decká sú zo štyroch rôznych škôl, najprv sú zakríknuté, postupne sa zobúdzajú a kým prídu do prednesovej sály, sú už správne rozbláznené. Vízia, že môžu oponovať „velkej porote“ sa im páči a tešia sa. - „Ujo, nebojte sa, ja sa rada hádam s dospelými.“ Vchádzame do sály, prvý prednes, druhý, tretí... koniec.

Prichádzam do našej miestnosti, práve živelné rozoberajú Dušekove Pukance a zmrzlinu - „... to je predsa jasné, ona odišla s mamou a ten chlapec s otcom, aspoň ja som to tak pochopila.“ Ešte pred začatím rozboru im zdieľam môj morálny problém, dostali sme totiž štyroch sponzorských malých plyšákov, ako ocenenie pre detskú porotu, no porotcov máme osem. Navrhujem, či by ich nechceli venovať ako cenu pre najlepších recitátorov... - „Pirnikovi, ja ho chcem dať Pirnikovi, môžem ujo?“

„Nie tomu chcem dať ja.“

„Tak ja tomu s tým školským výletom“

Zabudol som dodať že porota pracovala v takmer čisto dievčenskom zložení. Prejdem radšej k bodovému ohodnoteniu.

1.) Michal Pirník 7. bodov - „Bolo to fakt dobré, také zo života súčasnej rodiny“

2.) Samuel Plechtinský 6. bodov - „Páčilo sa mi, ako tí učitelia a riaditelia chcú rozkazovať žiakom“

2.) Jana Beňušíková 6. bodov „Bol to taký dobrý text, taká dobrá téma“

3.) Peter Magurský 3. body „Bol to super prednes, taký, že som mu fakt verila“

4.) Matej Luhový, Tomáš Koníček, Martina Jurecová 2. body

5.) Miriama Sabová, Michaela Čavargová, 1. bod

Po počiatočnom šoku z dospelaj poroty – šepot smerom ku

mne: „Pán učiteľ, ja budem ticho, veď tá pani to teraz chváli a ja tu mám, že bolo všetko zlé“ – sa detskej porote podarilo odovzdať všetkých plyšákov a smelo sa vyjadrili k všetkým prednesom.

III. kategória

Poobede prichádza nová porota, tento raz v čisto dievčenskom zložení. Rozbláznené sú hneď od začiatku, veľa ich tu nie je prvýkrát. Po odznení všetkých prednesov je však veľmi málo času, stíhame si len tak tak rozdeliť recitátorov a prichádzame priamo na hodnotenie. Výroky som si pre krátkosť času nestihol zaznamenať, skúsím si aspoň ex post na niektoré spomenúť.

Veronika Horňáková – „Kričala po nás, ako by sme niečo urobili.“

Tereza Mandzákova – „To som si úplne vedela predstaviť, ako sa nechcem smiať pred učiteľkou a musím.“

Alžbeta Jurkovičová – „Úplná herečka, fakt super, aj sa jej to hodilo.“

Linda Gállová- „Šla strašne rýchlo, akoby sa kdesi ponáhľala či čo.“

Andrea Blesáková – „Poznáam ten text a podľa mňa to veľmi dobre prežila.“

Alica Mihóková – „Ona keď prišla, vyzerala ako duch, normálne som z nej mala hrôzu.“

Simona Obšívanová – „Precítila to, tak sa do toho vžila.“

Celkovo som túto porotu musel skôr krotiť ako povzbudzovať, na hodnotení boli samostatné, aktívne a pri jednom prípade, keď im porota a diváci pozabudli dať slovo nespokojne bučali.

Obom porotám patrí moja veľká vďaka, boli fakt úžasné.

Matej Čertík,

predseda detskej poroty

Dokončenie z 1. str.

v básni Žatva členka činohry SND Eva-Mária Chalupová. „Hviezdoslava sme začali tušiť, niekde neďaleko nás, možno v kine Choč, preto sme vstúpili do sály.“ Účastníkov 55. HK, hľadajúcich básnika, privítala moderátorka Soňa Pariláková a – ani na jej pozvanie Hviezdoslav nereagoval. Ale, predsa, aspoň hviezdoslavológ Ján Gbúr prišiel. „Z jeho rozprávanie sme sa dozvedeli o zaujímavostiach spisovateľovej tvorby. Slovo náučné prepletalo slovo umelecké v podaní E. M. Chalupovej, riaditeľa činohry SND Štefana Bučka a moderátorky Patrície Jariabkovej – Garajovej. Hviezdoslavovu báseň dokonca zarepoval herec Dano Heriban.“

Velmi pokojná atmosféra na neskorú nočnú hodinu, navyše, po náročnom kolotoči prednesov. Niektorí netrpezliví sa „Palka“ nedočkali. Postarší, trpezlivejší sa nevzdali. „Neutečieme predsa z poslednej štvrtrej zastávky.“ Vstúpili, s pokorou, do múzea, tiež nazvanom básnikovým menom. Nočných pútnikov, kráčajúcich nočným mestom, privítal

Patrícia Jariabková – Garajová recituje báseň P. O. Hviezdoslava Agar.

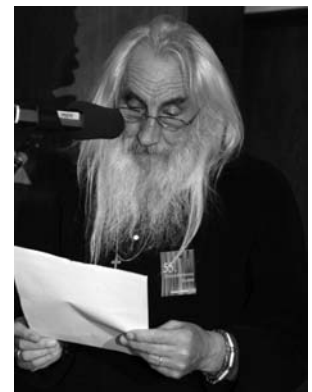

Pred polnocou v Oravskom múzeu P. O. H. Vpravo Peter Janku, režisér večera.

Peter Zemaník, poverený Hviezdoslavom (či scenárom Jaroslavy Čajkovej). „Boli sme vopred upozornení, že sa môžeme do diskusie zapojiť aj my, obyčajní smrteľníci. Mali sme to dokonca niektorí za domácu úlohu. Ale, poznáte to, kto už len má na úlohy čas.“ Aj preto sa na pútnikov Peter Zemaník pripravil. Podal na vylepšenie vitamín H – hudobné kreácie. A potom to prišlo...! Rozdal im Hviezdoslavove texty preložené do rôznych jazykov sveta, aby dokázal, že Hviezdoslav je prinajmenšom európsky. Odznali Krvavé sonety v angličtine, nemčine, francúzštine, ruštine a Pozdrav z Hájnikovej ženy v maďarčine. „Bolo to fantastické vyvrcholenie našej púte za Hviezdoslavom.“ Mimochodom, dvaja Jozef Fabuš a Ingrid Zachorecová, si predsa len splnili domácu úlohu a – zarecitovali.

„Úderom polnoci, keď začínajú vychádzať von temné

sily, sa dvere múzea zavreli a my sme zistili, že sme sa s pánom Hviezdoslavom predsa len stretli. Len sme to nevedeli. Celý čas bol s nami, sprevádzal nás a zanechal nám na rozlúčku tieto slová: Kam ešte, duša, kam smeruješ? Krátky už noci tieň – kam v túžbe neskonalej? Kamkoľvek, len nie k čiernej zemi spiatky, od zeme ďalej, vyššie, vyššie, ďalej...“
(íza)

Polyglot Sadílek recituje Hviezdoslava v japončine.

Hľadanie a poznávanie Hviezdoslava v evanjelickom kostole

Vydáva Národné osvetové centrum

Náklad: 200 kusov

Šéfredaktorka Lýdia Vojtaššáková, redaktori Jarko Broz, Maňo Lacko, Ingrid Zachorecová, foto Filip Lašut a LV, sadzba Viera Maťašíková

Tlač: MsKS Dolný Kubín